

1. december: Svetový deň boja proti AIDS

Svetový deň boja proti AIDS, ktorý si každoročne pripomíname **1. decembra**, sa usiluje vyjadriť podporu ľuďom s HIV/AIDS, pripomenúť význam prevencie, intenzívnejšie vzdelávať a zvyšovať povedomie verejnosti o infekcii HIV a ochorení AIDS. Červená stužka sa stala univerzálnym symbolom solidarity s ľuďmi žijúcimi s HIV/AIDS. Pripomína nám dôležitosť boja proti šíreniu tohto vírusu a jej pripnutím vyjadrujeme podporu tým, ktorí s ochorením žijú. Je používaná celosvetovo počas Svetového dňa boja proti AIDS aj počas iných udalostí súvisiacich s touto témou.

HIV na Slovensku

“Od začiatku monitorovania prípadov HIV/AIDS v Slovenskej republike v roku 1985 bolo do 30. 6. 2023 registrovaných u občanov SR aj cudzincov spolu 1 576 prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti,” informuje vedúca Sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémie ÚVZ SR PhDr. Mgr. Adriana Mečochová.

Z 1 263 prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti u občanov Slovenskej republiky sa vyskytlo 1 141 prípadov u mužov a 122 u žien. U 153 osôb (140 mužov, 13 žien) prešla HIV infekcia do štádia AIDS a zaznamenaných bolo 95 úmrtí ľudí s HIV (z toho 74 v štádiu AIDS).

“Testovanie by ľudia s podozrením na HIV nemali odkladať. Umožní sa diagnostikovanie HIV a následne môže byť rýchlejšie nasadená liečba. Takéto vyšetrenie je v Slovenskej republike prístupné každému,” upozornil hlavný hygienik SR PhDr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD., MPH s tým, že **testovanie infekcie HIV ponúka na Slovensku aj 11 vybraných regionálnych úradov verejného zdravotníctva s poradňami prevencie HIV/AIDS.**

Testovanie infekcie HIV tiež ponúkajú Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave, HIV Check Point Bratislava a niektoré laboratória klinickej mikrobiológie. O odber krvi na testovanie je možné požiadať aj svojho všeobecného lekára.

Poradne, v ktorých odborníci poskytujú osobné konzultácie s možnosťou odberu krvi na vyšetrenie anti-HIV protilátok, sú na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Nitre, v Prešove,

v Trenčíne, v Žiline, v Martine, v Dolnom Kubíne, v Liptovskom Mikuláši, v Nových Zámkoch a v Žiari nad Hronom, ako aj v Národnom referenčnom centre pre prevenciu HIV/AIDS. Klient ich môže kontaktovať aj telefonicky alebo emailom.

[Podrobnosti a kontaktné údaje nájdete na webe ÚVZ SR.](#)

Všetkých 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike a Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS poskytujú informácie o HIV/AIDS telefonicky alebo e-mailom.

Infekcia HIV a ochorenie AIDS

HIV je vírus ľudskej imunitnej nedostatočnosti napádajúci imunitný systém človeka, čím znižuje jeho obranyschopnosť voči ochoreniam. Terminálnym štádiom HIV infekcie je ochorenie AIDS – syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti, kedy sa objavujú mnohé zdravotné ťažkosti, oportúnne infekcie (infekcie využívajúce oslabený imunitný systém) a onkologické ochorenia.

V súčasnosti je už infekcia HIV veľmi dobre liečiteľná, ale stále ide o nevy liečiteľné ochorenie. Po zistení HIV positivity je dôležité čo najskôr začať liečbu.

“Pravidelným užívaním liečby a pravidelnými lekárskymi kontrolami je možné dosiahnuť nedetegovateľnú (nezistiteľnú) vírusovú nálož. Pri nedetegovateľnej vírusovej náloži je pomerne vysoká pravdepodobnosť, že osoba bude predstavovať minimálne riziko pre svojho partnera. Vírus však môže po čase mutovať, preto sa aj u HIV pozitívnych ľudí s nedetegovateľnou vírusovou náložou odporúča, aby pri sexuálnom styku používali kondóm,” zdôrazňuje doc. RNDr. Danica Valkovičová Staneková, PhD., vedúca Národného referenčného centra pre prevenciu HIV/AIDS pri Slovenskej zdravotníckej univerzite.

“Slovenská republika patrí medzi krajiny s relatívne nízkym počtom ľudí s HIV/AIDS. Počet prípadov však priebežne narastá. Je preto nevyhnutné pokračovať v účinnej prevencii tohto ochorenia,” upozorňuje PhDr. Júlia Adamčíková zo Sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémiu ÚVZ SR. Jedným zo základných pilierov prevencie je predexpozičná (PreP) a postexpozičná profylaxia (PEP).

- Predexpozičná profylaxia (PrEP) je preventívne užívanie antivirov u HIV negatívnych osôb vo zvýšenom riziku infekcie HIV. V roku 2015 odporučila PrEP ako prevenciu proti šíreniu vírusu HIV aj Svetová zdravotnícka organizácia. V SR existujú štandardné postupy určujúce, ktorým osobám môže byť PrEP predpísaná. Pri užívaní PreP je však tiež potrebné byť opatrný. Boli už popísané aj prípady zlyhania účinnosti PreP z dôvodu nesprávneho užívania či vzniku rezistencie HIV na PreP.
- Postexpozičná profylaxia (PEP) sa odporúča osobe, u ktorej prišlo k rizikovej situácii vzniku infekcie HIV. Táto osoba by mala profylaxiu užiť do 48 hodín, aby sa znížila pravdepodobnosť nákazy.

Dôležité linky

- www.hivaidssk.sk
- www.hivpomoc.sk
- www.walki.sk/hiv-aids/
- www.domsvetlaslovensko.sk
- www.hivslovensko.sk/
- Nonstop bezplatná infolinka: 0800 666 777

Ďalšie informácie nájdete tu:

- www.who.int/campaigns/world-aids-day/world-aids-day-2023
- www.unaids.org/en/2023-world-aids-day
- www.ecdc.europa.eu/en/hiv-infection-and-aids
- www.uvzs.sk/web/uvz/aids

Sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémiu ÚVZ SR
Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS
Hlavný hygienik SR